



Briuselis, 2024 m. lapkričio 5 d.
(OR. en)

14849/24

TELECOM 304
FIN 941
CYBER 289

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14365/24

Dalykas: Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 08/2024 „ES užmojis dirbtinio intelekto srityje. Būtinai tvirtesnis valdymas ir didesnės bei tikslingesnės investicijos“
– Tarybos išvados (2024 m. lapkričio 5 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 08/2024 „ES užmojis dirbtinio intelekto srityje. Būtinai tvirtesnis valdymas ir didesnės bei tikslingesnės investicijos“, 2024 m. lapkričio 5 d. patvirtintos Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos posėdyje.

TARYBOS IŠVADOS

dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 08/2024

„ES užmojis dirbtinio intelekto srityje. Būtinasis tvirtesnis valdymas ir didesnės bei tikslingesnės investicijos“

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA

- Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui „Suderintas dirbtinio intelekto planas“¹;
- Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos požiūrio į dirbtinį intelektą formavimas“, visų pirma tikslą, kad ES taptų pasaulinio lygio dirbtinio intelekto (toliau – DI) centru, kartu užtikrinant, kad DI būtų orientuotas į žmogų ir patikimas²;
- Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų Komitetui dėl patikimo dirbtinio intelekto startuolių ir inovacijų skatinimo³;
- Tarybos išvadas dėl žinių valorizacijos, kaip priemonės atspariai ir konkurencingai pramonei bei strateginiam savarankiškumui atviros ekonomikos sąlygomis Europoje užtikrinti, stiprinimo⁴;

¹ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:22ee84bb-fa04-11e8-a96d-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

² https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:01ff45fa-a375-11eb-9585-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

³ eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0028

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10182-2024-INIT/lt/pdf>

1. PALANKIAI VERTINA Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 08/2024 „*ES užmojis dirbtinio intelekto srityje. Būtinasis tvirtesnis valdymas ir didesnės bei tikslingesnės investicijos*“ ir prie jos pridėtus išsamius Komisijos atsakymus;
2. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad Europos Audito Rūmų auditas aprėpė laikotarpį nuo 2018 m. iki 2022 m., kiek tai susiję su DI srities mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimo politika, ir iki 2023 m., kiek tai susiję su reguliavimo iniciatyvoms, ir kad jį atliekant daugiausia dėmesio buvo skirta šių Komisijos veiksmų efektyvumui įvertinti:
 - ES DI planų koordinavimui (2018 m., 2021 m.), įskaitant reguliavimo iniciatyvas, skirtas ES investicijoms į duomenis ir patikimą DI skatinti;
 - ES finansuojamų priemonių, kuriomis skatinamas DI inovacijų diegimas ir plėtojimas priėmus 2018 m. ES DI planą, įgyvendinimui;
 - ES finansuojamų DI srities mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmų įgyvendinimui 2014–2022 m. laikotarpiu („Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“);
3. ATKREIPIA DĖMESĮ į ataskaitoje pateikiamas pastabas, visų pirma į tai, kad:
 - ES investicijų į DI koordinavimo ir reguliavimo sistema dar nebaigta kurti, o Komisijos veiklos koordinavimo su valstybėmis narėmis ir vertinimo poveikis buvo ribotas;
 - numatytosios DI inovacijų skatinimo priemonės vis dar įgyvendinamos ir
 - Komisija padidino DI srities mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą, tačiau trūksta veiksmingos veiklos rezultatų stebėsenos sistemos;
4. papildydama ataskaitoje pateikiamas pastabas taip pat MANO, kad DI sistemų poveikis aplinkai, itin našaus skaičiavimo ir galimi energijos vartojimo efektyvumo didinimo sprendimai, taip pat patikimos aparatinės įrangos tiekimo grandinės užtikrinimas yra svarbūs veiksniai, į kuriuos taip pat reikėtų atsižvelgti formuojant DI politiką;

5. atsižvelgdama į vis svarbesnį DI vaidmenį visuomenėje ir ekonomikoje, PRITARIA Audito Rūmų išvadai, kad ES turi padidinti investicijas į DI ir palengvinti prieigą prie skaitmeninės infrastruktūros, kad galėtų konkuruoti pasaulio mastu ir daryti pasaulinį poveikį, imtis lyderystės DI kūrimo ir diegimo srityje, puoselėti talentus ir sukurti kompetencijos ir pasitikėjimo ekosistemą. PABRĖŽIA, kad investicijos galėtų būti didinamos pagal dabartinę daugiametę finansinę programą (DFP) ir kad kitoje DFP pirmenybė galėtų būti teikiama dar reikšmingesniam investicijų didinimui, nedarant poveikio deryboms;
6. PRIMENA, kad dėl ataskaitos aprėpties ir tvarkaraščio joje nebuvo įmanoma atsižvelgti į naujausius ES DI reguliavimo ir valdymo sistemos pokyčius, pavyzdžiui:
- Komisijos sprendimą, kuriuo įsteigiama Europos dirbtinio intelekto tarnyba;
 - 2021 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (ES) 2021/1173 dėl Europos našiosios kompiuterijos bendrosios įmonės įsteigimo ir kuriuo panaikinimas Reglamentas (ES) 2018/1488, taip pat padedami DI fabrikų pagrindai, peržiūrą ir
 - 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828;
- taip pat PRAŠO Audito Rūmų vykdyti tolesnę veiklą, susijusią su ataskaita, atsižvelgiant į šias naujas iniciatyvas;
7. PRIMENA, kad įgyvendinant šią reguliavimo ir valdymo sistemą ir rengiant atitinkamus darniuosius standartus ypatingą dėmesį reikės skirti tam, jog būtų užtikrinta, kad šios priemonės veiktų kaip inovacijų svertai, taip pat remti konkurencingų ir patikimų DI sprendimų kūrimą ir priėmimą Sąjungoje;

8. PALANKIAI VERTINA Komisijos pastangas skirti finansavimą DI ekosistemai pasitelkiant mokslinių tyrimų ir inovacijų bei skaitmenines programas, visų pirma:

- Skaitmeninės Europos programą, ypač dotacijas DI bandymų ir eksperimentavimo priemonėms, Europos reikminę DI platformą ir Europos skaitmeninių inovacijų centrų tinklą;
- bendrąsias mokslinių tyrimų ir inovacijų programas, pvz. programas „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“, visų pirma ADRA kontekste, Europos DI, duomenų ir robotikos partnerystę, vieną iš programos „Europos horizontas“ 4 veiksmų grupės („Skaitmeninė, pramonė ir kosmosas“) Europos partnerysčių, taip pat Europos inovacijų tarybos (EIC) finansuojamas investicijas;
- Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumus (ESIK), visų pirma Kalbos technologijų aljansą (ESIK-KTA) ir ESIK „TVSD CITIVERSE“;
- bendrąją įmonę „EuroHPC“ ir
- iniciatyvą „GenAI4EU“;

PRIPAŽĮSTA jau esamą programose DIGITAL ir „Europos horizontas“ išvardytų priemonių sinergiją ir RAGINA didinti esamų finansavimo programų sinergiją ir konsolidavimą, paaiškinant jų aprėptį ir papildomumą, visų pirma MVĮ ir įmonėms, veikiančioms DI srityje ir užsiimančiomis skaitmeninio veikla. PRIPAŽĮSTA, kad svarbu toliau dėti pastangas, kad būtų racionalizuojamos ir skatinamos esamos finansavimo galimybės, kad jos būtų prieinamesnės ir matomesnės MVĮ ir kitiems DI srityje veikiantiems ir skaitmeninio veikla užsiimantiems subjektams;

9. SUTINKA, kad 2018 m. nustatyti investicijų tikslai nebegali būti laikomi lyginamuoju standartu, ir PRAŠO Komisijos kartu su valstybėmis narėmis apibrėžti tinkamai pagrįstus, perspektyvius investavimo tikslus, kuriais būtų atsižvelgiama į dabartinę investicijų aplinką ir valstybių narių poreikius. Šiuo tikslu RAGINA peržiūrėti Suderintą DI planą (2021 m.), kad būtų užtikrintas suderinimas su naujausiais technologiniais pokyčiais ir reguliavimo sistemomis, atsižvelgiant į tai, kad įpareigojančių nacionalinių investavimo tikslų nustatymas gali iškreipti investicijų aplinką, nes tam tikrose srityse būtų dubliuojamos mokslinių tyrimų ir investavimo pastangos ir tai lemtų nevienodą ir nepagrįstą išteklių paskirstymą. Todėl PALANKIAI VERTINA Komisijos ketinimą priimti plataus užmojo DI taikymo strategiją, kurioje pirmenybė būtų teikiama DI technologijų diegimui ir įsisavinimui;
10. PRITARIA Audito Rūmams, kad glaudus bendradarbiavimas ir bendri veiksmai su valstybėmis narėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, siekiant kuo labiau padidinti investicijų poveikį ES ir nacionaliniu lygmenimis, kartu išnaudojant sinergiją, yra vienas iš pagrindinių elementų norint užtikrinti ES pasaulinę lyderystę DI srityje ir jos, kaip DI valdymo atskaitos taško, poziciją, ir PRAŠO Komisijos intensyviai reguliarių keitimų informacija su Taryba ir jos atitinkamais parengiamaisiais organais, kad būtų remiamas ES strateginis angažavimasis tarptautiniuose forumuose ir bendradarbiavimas su partneriais;
11. PALANKIAI VERTINA Komisijos pastangas sukurti naują stebėsenos sistemą, kad būtų galima sekti nacionalinių DI strategijų įgyvendinimo pažangą, įvertinti viešojo ir privačiojo sektorių investicijas į DI ir gauti informacijos apie DI įsisavinimą ES. PRAŠO Komisijos toliau stiprinti keitimų informacija su valstybėmis narėmis per DI biurą ir DI valdybą, kad būtų remiamas platesnis keitimasis informacija;
12. PRITARIA TAM, kad su teisėkūra nesusijusios priemonės, kuriomis skatinamas sklandus dalijimasis duomenimis plačiu mastu, kartu laikantis aukštų privatumo ir saugumo standartų, yra būtinos tam, kad būtų skatinama Europos DI ekosistemos plėtra, ir PABRĖŽIA, kad šiuo atžvilgiu itin svarbu parengti gerąją praktiką ir sudaryti sąlygas susitarimams atitinkamuose sektoriuose;

13. PRIPAŽIŠTA, kad Audito Rūmų rekomendacija įvertinti tikslinės finansavimo schemos, kuria didinamas MVĮ skirtos ES kapitalo paramos prieinamumas ir mastas, poreikį siekiama sudaryti sąlygas inovacijoms ir skatinti galimybes gauti kapitalo Europos rinkoje, tačiau MANO, kad tokioms tikslinėms schemoms gali trūkti lankstumo, jos gali sutapti su kitomis schemomis ir negalėtų atspindėti konkrečių ir *ad hoc* prioritetų. PABRĖŽIA, kad, kalbant apie didesnės ES kapitalo paramos MVĮ poreikį, alternatyva tikslinės finansavimo sistemos sukūrimui galėtų būti privačių investicijų sutelkimas. PABRĖŽIA, jog svarbu užtikrinti, kad finansavimo mechanizmai būtų skaidrūs, orientuoti į rinką ir atitiktų kompetencijos principą;
14. PRIMENA, kad galimybės gauti finansavimą ir kapitalo, duomenų ir kitų išteklių, reikalingų konkurencingiems DI sprendimams (pvz., kompiuterijai ar debesijai) kurti, tebėra didelis iššūkis; šiam iššūkiui įveikti pagrindinis vaidmuo teks ES gebėjimui siūlyti suderintus plataus masto sprendimus, kuriais būtų atsižvelgiama į konkrečius MVĮ poreikius; Todėl Taryba PABRĖŽIA rekomendacijos palengvinti MVĮ prieigą prie DI infrastruktūros objektų svarbą ir PRAŠO Komisijos paskatinti koordinuotą DI inovacijų infrastruktūros veikimą paskiriant Europos skaitmeninių inovacijų centrų tinklą bendru MVĮ skirtos prieigos prie kitų DI paramos priemonių punktu, kuriant papildomas sinergijas naudojantis DI startuolių ir inovacijų dokumentų rinkiniu ir sudarant palankesnes sąlygas naudotis DI fabrikais, taip pat gerinant atitinkamų ekspertinių žinių prieinamumą, kad MVĮ galėtų visapusiškai pasinaudoti jiems prieinamais ištekliais, pavyzdžiui, superkompiuterija;
15. ATKREIPIA DĖMESĮ į rekomendaciją, kurioje raginama stiprinti stebėsenos sistemą, kuri apimtų DI kūrimui ir diegimui ES skirtos finansinės paramos žymėjimą. PRIMENA, kad tarpinstituciniame susitarime, priimtame kartu su 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos reglamentu, apibrėžiami prioritetai, kurių atžvilgiu turėtų būti stebimos ES biudžeto išlaidos, todėl PABRĖŽIA, kad reikėtų dėti daugiau pastangų siekiant veiksmingai panaudoti ir komercializuoti projektų rezultatus, o ne didinti paramos gavėjams tenkančią stebėsenos našta;

16. suprasdama, kad DI gali padidinti Europos konkurencingumą, jei mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų rezultatai bus tiesiogiai ar netiesiogiai komercializuojami arba panaudojami, PRITARIA Audito Rūmams dėl poreikio nustatyti išmatuojamus veiklos rezultatų tikslus ir rodiklius, tačiau PAREIŠKIA, kad jie turėtų būti rengiami kruopščiai, netrukdamant siekti bendro projektų tikslo, tokiu būdu, kad paramos gavėjams, valstybėms narėms ir įgyvendinantiems subjektams nebūtų užkrauta papildomos naštos. Atsižvelgdama į tai, Taryba PRAŠO Komisijos peržiūrėti esamus pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, kad būtų įvertintas konkrečiai DI skirtų rodiklių poreikis, taip pat išnagrinėti būdus, kaip toliau stiprinti projektų įgyvendinimo ir veiksmingumo stebėseną kitos DFP laikotarpiu, atsižvelgiant į programos reglamentuose esančias teisinės nuostatas;
17. atsižvelgdama į ataskaitos išvadas, PRAŠO Komisijos stiprinti paramą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų rezultatų įsisavinimui rinkoje ir vertės kūrimui pasauliniu lygmeniu, visų pirma:
- toliau plėtojant paramos ir tinklų sudarymo paslaugas, orientuojantis į rezultatų savininkus;
 - plėtojant programos „Horizontas“ rezultatų platformą, kad ji taptų visaverte prekyviute, vieno langelio principu veikiančiu centru, kurio tikslas – remti bendrosios programos lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų valorizaciją ir panaudojimą, susietu, jei ir kai tai prasminga, su Europos atvirojo mokslo debesija, kaip įmanomų rasti, prieinamų, sąveikių ir pakartotinai panaudojamų duomenų ir susijusių mokslo paslaugų tinklu;
 - užtikrinant, remiantis projekto technologinės parengties lygmeniu, paramos gavėjų pasirengimą ir projekto tikslus, kad projekto paramos gavėjai prašytų atitinkamų paslaugų, kuriomis veiksmingiau remiama mokslinių tyrimų rezultatų sklaida, naudojimas ir komercializacija, ir jomis naudotųsi; ir
 - parengiant klausimyną, susijusį su laikotarpiu po dotacijos suteikimo, visų pirma kiek tai susiję su mokslinių tyrimų ir inovacijų projektais, kurių tikslas – įsisavinimas rinkoje ir vertės kūrimas, siekiant daugiau sužinoti apie pastangų, dedamų panaudojimui ir valorizacijai (šiuo metu dedamų ar nutrauktų), rezultatus ir galbūt inicijuoti paramos veiksmus;
18. PRAŠO Komisijos imtis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų ataskaitos, ir informuoti Tarybą apie pažangą, padarytą įgyvendinant jos rekomendacijas, remiantis atitinkamais tikslais ir veiklos rezultatų rodikliais.